

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., féltre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetések felvételére a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Sujtson az igazság pallosa.

Az állatvilágból veszem a hasonlatot. Karavánok tudják megmondani, hogy mi a sorsa azoknak, kik a sivatagban fáradtságtól, gyengeségtől kimerülve, kiszendvednek. Az utánok jövők látják, hogy a holttestek felett ragadozó szárnyasok és négylábúak tartanak vig lakmározást. Az állatoknál megnyilvánuló tulajdonságok közül egynehányat az emberről is megtalálunk. Vagy hát nem hasonló a hullásra siető hollókhöz és hiénákhoz, azoknak a viselkedése, akik hadseregszállító létükre keservesen megcsalják nemcsak a hadi kincstárt, de visszaélnék katonáink legegységibb, jogos kívánságával, amely abból áll, hogy kapjanak a lehetőséghez képest megfelelő táplálékot és ruházatot.

Ezek a szállítók a mások romlásán akarnak meggazdagodni, szenvedők nyomorúságából kívánnak gondtalan élethez, előkelő társadalmi helyzetbe jutni. Ez is hiéna-természet, még ha emberekben mutatkozik is.

Általános felháborodást keltett és keltethet is méltán azoknak a visszaéléseknek napfényre jutása, amelyeket multkorában egy helyen a hadsereg élelmezésében, most pedig a lábbeli és ruhaneműek szállításánál

elkövettek. Mindnyájan figyelemmel kísérjük az ügy fejlődését s bizton reméljük, hogy a magyar királyi miniszterium tudni fogja kötelességét, s amint a miniszterelnök egy ízben kijelentette, a visszaéléseknek iparkodni fog gyökeresen véget vetni.

A kormány gabonát rekvirál, takarékosságra figyelmeztet mindenkit. Beszélük szélteben-hosszában, hogy fokozzuk le igényeinket. Helyes.

Tudjuk, hogy van elegendő gabonakészletünk, a jövő termésig kibírjuk eleséggel, teljesítjük mégis a vezető államférfiak felhívását, hogy ellenségeink erőt ne vehessenek rajtunk, teszük azért, hogy küzdő, harcoló katonáinknak annál több és jobb jusson. Ha a polgári lakosság most szorultabban él, ne panaszkodjunk miatta, a katonának sok kell, élelem is, ruházat is, felszerelés is. Hogy azonban egyesek pénzszerzési mániája miatt szenvedjen a katonaság, az adózó polgárság filléreit lelkiismeretlenül kufárok vágják zsebre; mikor mindenki áldozatot hoz, néhány ember erkölcsitelen uton nagy vagyont gyűjt, ez ellen tiltakozik jobb érzésünk. Azért sujtson le a bűnösökre az igazság sujtó keze.

A háború sok erőteljes embert vagy teljesen, vagy többé-kevésbé munkaképtelenné tesz. A társadalom és az államha-

talom kétségkívül gondoskodik róluk. Az a természet rendje, hogy azoknak akiket értünk fosztottak meg a kenyérkeresés lehetőségétől, mi tegyük lehetővé a szerény továbbélhetést. Ez áldozatot meghozza minden fia e hazának, mert tudja, hogy a háború nem megy másként. Azt azonban el nem tűrhetjük, hogy az itthonmaradt néhányának bűnös szenvedélye juttasson nyomorúságra, vagy tegyen koldussá egyének avagy családokat. Egymásért, a hazáért szenvedni dicső dolog, másokat nyomorékká, halál fiává tenni öns érdekéből, megvetést érdemlő eljárás. Ilyenekre sujtson le az igazság sujtó keze.

A katonától halálmegvetést, hősiességet kívánnak. Meg is teszik családjuk, utódaik, önmaguk boldogulásáért, meg abban a tudatban, hogy a honmaradtak becsülni tudják fáradtságukat és a kiállott küzdelmeket. De a katona is ember, tőle se kívánjuk a lehetlent. Pedig azt akarnók, ha azt várjuk, hogy félig mezítláb, rongyos, cafatos ruhában lelkesedjék s rohamról-rohamra menjen. Ha azt látja a katona, hogy a polgári társadalom ennyire nincs méltánylással iránta, kedvét veszti. Nem kell itt fejtegetni annak jelentőségét, hogy mit jelent egy hadseregben, ha megcsappan a harci kedv. A hadseregszállítók visszaélései sértik a hadviselés érdekeit,

Időszerű gondolatok.

Az Angolkisasszonyok tanítónőképző-intézete a múlt héten hazafias ünnepséget tartott. Az ünnepélyen *Csüdry Irén* tanítónőképzős IV. éves növendék alkalmi felolvasást tartott. A felolvasásban foglalt gondolatok időszerűsége, a napi események helyes meglátása és megítélése miatt úgy gondoljuk, megérdemli, hogy közkinccsé tegyünk. Egész terjedelmében itt adjuk:

Mélyen tisztelt tanári kar, kedves társaim!

Az idők visszatérnek és a nemzetek újra eljátszák szerepeiket, bár új szereposztással a világtörténelem hatalmas színpadán. Ha igaz ez a sokszor hallott mondás, azt soha így beigazolva nem láttuk, mint napjainkban, midőn az északi koloszsussal, a gyűlölt muszkával, kell ismét felvenni a rettenetes küzdelmet a szabadságát féltő magyar nemzetnek. A szabadság és a nemzeti ideál újra megilletik milliók lelkét s a Máriás-zászló újra ott lobog a harc tüzeiben, az ellenség golyóitól, a küzdelmek viharaitól megtépve, mint valamikor a kurucok dicső harcaiban, Rákóczi Ferenc seregeiben.

A világ nagyot fordult a kuruc idők óta, de a Mária-kultusz nem birták kiirtani a magyar nép szívéből s ime, boldog az a menetszázad, mely Máriás-zászlót vihet a harctérre; bátor és félelmet nem ismerő az a köztívész, aki Mária-érmet vihet szíve felett a lövészárokb.

Félszázad óta a „művelt“ Nyugat sok szennyes áradata lepte el hazánkat a modernség köpönyege alatt, de minden hizelgése, minden forradalmi játéka sem volt elég ahhoz, hogy a kigunyolt honszerelmet foszlányokra tépje: a hazaszeretet újra hősokeket teremt, mint ama március idusán, amikor lángra lobbant az ifjuság honszerete és a „Talpra magyar“ hevitő szövege nyomán százezerek rohantak csatára, mert hallották, hogy „hi a haza“.

A legszentebb ideálok, a hit és a honszeretet, a vallásosság és a nemzeti eszme halhatatlanságát igazolja a most kitört titáni küzdelem, s ez a megnyugtató tanulság tompítja éles fájdalomunkat, mely gyászunkat, száritja könnyeinket, melyeket a lengyel és a szerb földön, egyszerű fakereszttel jelölt sírhantok alatt pihenő véreinkért hullatunk.

A „Talpra magyar“ egygyé olvasztotta egy napon az egész nemzetet s az agg uralkodó haragra hívó kiáltványa egygyé olvasztotta a nemzetet, melyben a jobbák már-már fájón látták, mint fakulnak a nemzeti trikolor harmas színei s mint lesz urrá a francia földön a francia konvent vörös lobogója.

De ne tegyünk senkinek se szemrehányást, ne ítéljük el senkit se tévedéséért. Vajha adná a Gondviselés, hogy ez a megtérés, a tisztult eszmék kultusza még erősödnék a nagy mérközés után! Adná a „Magyarok Istene“, hogy mint mikor förtelmes orkan vonult végig a határban s nyomában tisztult levegő a rettegők jutalma, a

romlott légkörben nevelődött Európa is élvezhesse a virágtörténelem legnagyobb vihara után azt a tisztult levegőt, melyben a jó és az igaz lesznek urrá az önzés és a gyűlölet áramlatai fölött.

A sors kedvezett nekünk, midőn az igazság és az erkölcs szövetségeseivé avatott bennünket a gyilkos és kancsuka, az erkölcsitelenül értelmezett szabadság és a rideg gazdasági önzés hatalmával szemben. S ha milliók pusztultak már el ebben a rettenetes viaskodásban, az árvák s özvegyek könnyeinek az árja a szerajevói gaztett szerzői ellen kiáltanak az ég felé bosszuért.

Az északi koloszsus újra megjelent a Kárpátok társán s ismerős tájra talált ottan. Szabadságunkért küzdöttünk akkor is, szabadságunkat, hitünket védjük ma is ellenük.

Most azonban már nem jut Világosig, mert ha alszik is a hős Bem s Damjanics, meg a többi dicső vezér, a magyar román vitézei bámulatba ejtik a világot s véresen tántorodik vissza a hágók magaslatáról a szibériai rém.

Ha a hit bátorságot önt a harcoló csapatokba, a mi szíveinkbe bizalmat kell hogy öntsön a magyar nemzet győzelmé iránt s ebben a bizalomban megnyugodva, a tanulságokon kívül kötelességeinkre is kell gondolnunk a mai szép évfordulón.

A „Talpra magyar“ ma is visszhangzik sok ezer ajakon, „Hi a haza“ ma is szól ép oly erővel, mint 66 évvel ezelőtt s mivel a kötelességteljesítés klasszikus napjait éljük ma, arra kell

azért sujtson le rájuk juszticia istenasszonya pallosával.

A mi háborunk nemes indulatból fakadt. Kapzsiság, vagy terjeszkedés nem vezérelte országunk vezetőit, mikor a háborút megindítottuk. Csak élni akarunk azon a földön, melyet őseinktől örökségben vettünk át. Itt tehát élet-halál küzdelemről van szó, amelyben minden emberre szükség van. A családok miatt hány ember szerzett halálos betegséget, a láb elfagyása miatt hány katona lett harcképtelen? Ez az ellenség számláján pozitív tételként szerepel, mert az ilyenmü veszteség csak az ő javát segíti elő, bennünket pedig folytonosan gyengít és ha nagyobb terjedelmű, a küzdelem kimenetelét is befolyásolja. A kérdést nem feszegetjük tovább, ki nem látja ennyiből is, hogy az eset, ha a dolgok mélyére nézünk, nem oly kicsiny, nem pusztá család: hazaárulás az. Az áruló pedig büntetlenül nem maradhat.

Ne mondja senki, hogy ilyesmi másutt is megtörténik. Ami rossz, ne mentegessük azzal, hogy másutt is előfordul, mert sehol sem helyes. Hogy Péter top, még nem jogim arra, hogy Pál is megtegye. Nemzeti presztizsünket ne kompromittáljuk ilyen tényekkel. Tudtunkkal ezideig Németországban a mienkéhez hasonló eset nem adta elő magát. Ugy látszik, ők nemcsak jó katonák, de becsületes hadseregszállítók is. Még csak arra se várjuk, hogy a háborúból visszatérő katonák közhangulata söpörje el a visszaélőket a szinterről. Most fiat iustitia, hogy közmegnyugvársra mindenki elmondhassa: a bűnösök öröme tisztavirág volt, de annál hosszabb a bűnhődésük!

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Dr. Pados Gábor kőröshegyi lelkész plébániájára f. évi március hó 15-én törvényeszerűen investáltatott.

Dispositio. Stirling János sümegecsei káplán a beteg káptalanfai plébános mellé kíségetőnek küldetett.

Tanítói kinevezés. Pozsár Ferenc buzsaíki osztálytanítónak kinevezetett.

gondolunk, hogy nem csupán az agyuk mögött, a fedezékekben vannak kötelességek, hanem itthon is, mindenkinek, aki magyarnak érzi magát.

Gondoljuk meg, hogy a győzelem kivívásában nekünk is részt kell vennünk, mint a történelmi magyar honleányoknak, akikből egy Szilágyi Erzsébet, egy Zrínyi Ilona, egy Kanizsay Dorottya magaslanak ki, mint minden magyar honleány mintaképei.

Magyar leányok! honleányok! a Máriás zaszlóra tekintve, melyeket most is golyók járnak keresztül, gondoljatok arra, hogy van egy szent Margitotok, van egy szent Erzsébetetek, akik a hitet, amelyre mindennél jobban szükség van, egyesítették szívükben a hazaszeretettel és a legszentebb érényekkel s így szolgálták hazájuk ügyét, legjobban tündökölve a késői kor szemében. Becsüljétek meg azokat, akik szamaritánusi cselekedeteket végeznek a kereszt árnyékával, hisz ők, a küzdő nők, akik egészségüket, életüket kockáztatják a honvédelem érdekében. De ne feledkeztek meg arról a gyönyörű s életbevágóan fontos szerepről sem, amelyeket a ház asszonyaira rónak e nagy idők. A harc nemcsak fegyverrel, golyóval és ágyúval van folytatásban, hanem ésszel is megfojtani akarunk bennünket ellenségeink. A magyar háziasszonyok okosságától, hazafiasságától függ, sikerül-e ez nekik. Ha beosztással, okossággal párosul leleményességük, mindannyiunk mér-

A veszprémi piac.

Panaszkodik a fogyasztó közönség, hogy drága a piac. Keservükön akárhányan erősebb kifakadással könnyítettek. Szidták a falusi termelőket, hogy kapzsiak, áruzsarók. Nem is egynek vágják szemébe a büntetésnek szigorubb fajtáját. Olyanfélék, aminőt most valamennyien a paprosbakancsok s pamutoszposztók szállítóinak kívánunk.

A komolyabban gondolkozók gazdasági okokból törekedtek a túlságos áremelés indokoltságát kihámozni. S rájöttek, hogy az adó nem emelkedett, a termények legtöbbje neme a normális időben csűrbe, éléskamrába, padlásra került. A háborus-idők ugyan a keresletet fokozták s ez rendszerint áremelkedést eredményez. De ha arányszámot keressünk a gabonáneműk, takarmányfélék felhajtott ára s a szarvasmarha- és sertésűs, a baromfiak, a tejhaszon s amazokkal semmiféle arányban nem álló élelmicikkek aránytalan drágasága között, a megdöbbentő arányszámot a maga kétszeres, háromszoros, sőt négyszeres összegében, sem a gabonafélék s takarmányeműk drágaságából, sem a kereslet fokozottságából nem lehet kimagyarázni.

Mindezek a panaszok felbresztették a sajtó s a hatóság figyelmét. A sajtó is, a hatóság is okot látott a védekezésre. Erre nézve pedig — más városok példájára — legalkalmasabbnak tetszett az egységes, vagy mondjuk, hogy maximális árak megállapítása. A mi hatóságunk is rálépett erre az útra s jószándékú törekvését a közönség figyelmébe ajánlotta. Sajnos, hiába tette, mert éppen a fogyasztó publikum nem méltányolja a városi hatóság helyes intézkedéseit.

Mert mi az eredmény? Az, hogy a fejlekek maximális árának megszabása után a piacon nem látunk tejárusokat. Kerülik a 26 filléres árusítóhelyet, mintha kiütéses tífusztanya volna. Ehelyett kívándorolnak a tejesek a város szélső utcáiba. S miért vándorolnak oda? Azért, mert a fogyasztó közönség nem tiszteli a hatóság okos és csakis a lakosság javáért tett intézkedését s nem tart össze az eladók kapzsisága ellen. A szélső utcákon vigan vásárolják a tejet 30—32—34 fillérijével is, sőt boldogok, hogy kapnak. A házhoz járó tejesek pedig az egyes családoknál jutnak a megállapítottnál jóval magasabb árakhoz.

Az összetartásnak, a közös érdekek megvédésének ilyen kiáltó hiánya mellett azon csodálkozunk, ha a hatóság el nem veszítené kedvét a normális árviszonyok kiterőszakolásához. De? Talán megse veszteli el s rajta lesz, hogy eddig való intézkedéseinek érvényt szerezzen. Erre nézve első teendő, hogy a tej a piacra tereltessek. Az utcai árusítást, a házalást tovább tűrni nem szabad. Beleütközik ez közegészségügyi s pénzügyi érdekekbe is. A házhoz vitt s utcákon eladott tejet a hatóságnak nincs módjában ellenőriznie s a nagyon

séketlen kudarcot fog vallani a gyilkos ellenfél minden kísérlete; meg ha a tékozlás, könnyelműség és közönyösség vezetné a magyar nőket, akkor kiütrülne a mi Kánaánunk is, amiről nem is szabad beszélnünk.

A legszentebb ideálok apoteozisában, a valóságosság, a honszerlem égisze alatt így tűnnek elő az eszmék gyöngyei. A szabadságért harcoló nemzet az önmérséklet erényeit gyakorolja s abban nagyobbak a mai idők, hogy míg félszázaddal ezelőtől jóformán csak a fegyverből polgárságot hitta harcba a „Talpra magyar“, ma nemcsak a harcosok milliói vannak mozgósítva a fegyverek tüzeiben, nem csupán a családapák adakoznak a haza oltására milliárdnyi összeget, nem csupán a háziasszonyok dolgoznak meleg ruhákon a szenvedő katonáknak, nem csupán a szamaritánus honleányok ápolják a haldoklókat, hanem a legkisebb gyermekekre is kötelességeket ró a honszerlem: *mérsékletet*, takarékoságot a végső győzelemért.

Bizzuk a Mindenhatóban, hogy mikor így talpra áll az egész magyar nemzet, százezerek vére nem patakzik hiába, kisdetek nem nélkülöznek hasztalan, a Máriás-lobogó diadalívok sorozatán jó vissza, fényárban uszik nemzeti Géniusunk, újra él a magyar szabadság, amelynek ébredését ünnepeleljük és hisszük a történelmi ünnepen: március 15-én.

tejéhes publikum nem nézi s ha nézi se veszi észre, hogy nemcsak hamisított, hanem fertőzött tejet is kaphat. Az ilyfajta elárusítás a helypénzszerezést is kijátszhatja s eszerint a város anyagi érdeke is csorbulhat. Ha nincs elég rendőr, keresni kell megbízható egyéneket, ideiglenesen alkalmazott polgári biztosokat, kik a városvégi utcákat, a Jeruzsálem-hegy belső zugait ellenőrzik s a piac elkerülésével odagravitáló árusokat feltartóztatják s bejelentik. Ha pedig van egy-két megengedett mellék árusítóhely, mint pl. a hosszú-utcai *kispiac*, ellenőrizni kell, hogy a megszabott árakat ott se játszassák ki. Az eladók se, a vevők se.

S végül, a hatóság a gazdasági viszonyok újabb mérlegelése után ahhoz a tapasztalathoz jutva, hogy a megállapított piaci árak a tényleges, a valóságos és reális gazdasági konjunktúráknak nem felelnek meg, ne röstelje az árakat új megállapítás alá venni, mert hisz az egységes, a maximális ár alatt senki se ért s kíván ma olyan olcsóságot, ami a termelők jogos érdekeit nem elégti ki. A fő az, hogy városunkban élelmicikk-üzorona ne legyen, de élelmicikk-hiány se legyen. Ha pedig van és lesz élelmicikk, az kerüljön rendes helyére, a piacra s ne bujtattassék el az árusok kapzsi szándékkal mellékutcákba, külső városrészekbe, ahol ma ugy látszik — Veszprémnek legpénzesebb fogyasztói laknak. Mert ha sikerül ez a tennél, akkor maholnap oda jut a többi cikk is, azok pedig akik eddig a piacról éltek, nap-nap után üres piacról lesznek kénytelenek üres szatyortól haza bandukolni. S talán hiába is gondolkodnak arról, hogy hát: mi módon is lehetne ezen segíteni? Pedig a felelet egyszerű: a hatóság és a publikum együttes, megértő és komoly közreműködésével ... g.

Katonák mennek...

Valahonnét tárogató lány hangjait hozza a szél nyitott ablakon át. Sir, sóhajt a „szerszám“: magyar nótát zokog; bus, keserű, elszomorító bucsu nótát. Aztán, amikor afele igaz magyar módra bele markolt a szivekbe, átcsap a „Csinom Palkó“-ba és ökölbe szorítatja az izmos magyar markokat s elnyomja a szem szögletéből már-már előtörő könnycseppet és egy sóhajba fojtja bele ezerek gondolatát, kivánságot, hő imáját, könyörgését. Azét az ezert, akiknek fia, férje, testvére, apja, hozzátartozója megy majd ezzel a hosszú-hosszu vonattal, oda, ahol a magyar ősi dicső érények összessége előbb átkozott előlitéleteket, majd egy véghetetlennek látszó számu ellenségét győz le fokról-fokról, lépésről-lépésről céltudatosan előrehaladással, amelynél a *mi fiainknak*, a 31-es honvédeknek — akiknek egy transportjától e hó 16-án buscsutunk el — nem a legkisebb szerep jutott.

És mennek a fiuk. És aki csak tehette elkíséri őket a vasutra. A visszamaradó tiszték, a legénység közül sokan, az új önkétesek. A polgári társadalom minden rétegeből igen számosan.

Rövid vezényszavak: az elindulás előtti utolsó intézkedések. Itt is, ott is: „no, hadd írök meg egy Istenhözadót az elutazás pillanatában enyéimnek“ s előkerül a rózsaszínű tábori lap. Ez most betűzi ki a ma reggel megkapott otthoni üdvözlét, az meg meleg szeretettel simogatja végig tekintetével az utolsó percben jött familiáris fotografiát: „há! Istennek, csak hogy velem vagytok, akármí történik nem hagytok el.“ És egy szöke kis fiu sürgő-forog, a tőmegben. El el tűnik és ugyan-csak munkát ad a megtalálása. Hej: de szívesen is menne ez is kis bádóg kardjával, lityegő csövü játék-flintájával, mert hát — azt a kutya fáját! — ennek is magyar vér heviti szivecskéjét, lelkét, agyát.

Kétszoritások. Jel az indulásra és a hosszú-hosszu vonat méltóság teljes óvatossággal (mert szinte érzi a gép-, a kocsi vas teste is, hogy mily nagy érték, mennyi dőlceg magyar fiut visz!) megindul s fut, rohan; vágta, hogy oda érjen idején, ahova rendeltetett, hogy az izmok megfeszítésével, igaz virtussal ezek is hozzá segítsenek — aminek el kell jönnie — a mi győzelmünkhez.

... És a tiszték kocsija utáni vagonból hallatszik a tárogató szava, amint a szél el-el kapva hozza felénk; nem bus már, nem keserű, elszomorító, hanem tüzes, lelkes, hatalmas, erőt kiváltó, ami tüzbe, lázba hozza a fiukat s a győzelemért folytatott küzdelem megkönnyíti.

— Isten veletek fiuk. Visszontlátásra!

Koritsánszky Ottó.

Jótekonycélú előadás.

A veszprémi Szinpártoló Egyesület múlt vasárnapon (14-én) pompásan sikerült hazafias ünnepélyt rendezett a Színházban, a veszprémi hadbavonultak özvegyei és árvái alapja javára. A gazdag és előkelő műsor minden egyes száma nagy gyönyört és művészi élvezetet nyújtott. Különösen teljes elismeréssel dr. Sigmethné Baló Irén hangversenyénekéről kell megemlékeznünk. Dr. Sigmethné már több ízben gyönyörködtetett bennünket pompás énekművészetével. Ez alkalommal is valóságos magával ragadta a közönséget, mely a kitűnő művésznőt minden énekszáma után lelkesen ünnepelte. Művészi izléssel összeállított műsora bőséges alkalmat adott, hogy fényes tehetségét minden oldalról ragyogtassa. Erkelnek hatalmas Erzsébet áriája a Hunyadi László című operából a nagystíliú énekesnők próbaköve. A darab nehézségeit játszi könnyúséggel győzte le. Ének technikája itt érvényesült legtekintélyesebben. Mig a rövidebb lélekzetű dalokban (Strauss Richard: Ständchen. Szabados: Ahol té jársz) hangjának melegségével, előadásának bájjával és közvetlenségével aratott méltán megérdemelt elismerést. A kiváló művésznőt Fligl József zeneszerző, budapesti zongoraművész kísérete tökéletes finomsággal. Fligl József önálló számokkal is gyönyörködtetett. Rubinstein Románcának, Mozart Török indulójának és saját szerzeményű „Lieder ohne Worte” előadásával méltán rászolgált a közönség tapsaira. Fligl József játékát most volt alkalmunk először hallani. Hátározott művész egyéniségű zongoraművészt ismerünk meg benne, aki föltétlenül ura hangszerének. A lelkes ünneplésből ő is méltán kivette a maga részét.

Dr. Vértessy Gyula, a mi kedves poétánk Márciusi hangulatok címen olvasott föl. A veszprémi közönség már rég szeretetbe fogadta a mély érzésű, őszinte szavú költőt, de mintha most még beljebb lopódzott volna a közönség szívébe. Kár, hogy ritkán van alkalmunk előadásában gyönyörködtetni. Legutóbbi felolvasásával újabb babért fűzött költői diadalainak koszorújába.

A veszprémi polgári és kereskedelmi iskola tanulói Pakots Józsefnek „Hős diákok” című háborus színjátékát adták elő meglepő ügyesen és elevenséggel. Elismerés illeti a derék diáksereget és avatott vezetőjét. Kár, hogy Gadl Sándor előre hirdetett Népdal egyvelege kiszorult a műsorból. Igaz, hogy az előadás így is elhúzódott, de a pontosabb kezdéssel a teljes műsort is lehetett volna adni. (Dr. p. j.)

Az antánt sajtója. Csak a minap irtunk e helyütt az angol Daily-Mail-nek egyik-másik városunkba eljutott számában közölkéről. Most újabb alkalmunk nyílik az ellenséges sajtó két másikáról egyet-mást közölni, amelyeknek néhány példánya eljutott lapunknak egyik barátjához, akinek külföldi összeköttetése révén sikerül a lapokat időnként megkapni. És kit ne érdekelne pl. az, hogy az ellenséges sajtó legerősebb és legtekintélyesebb orgánuma is — minden hazudozásai mellett, amiket a nátnak lévő éhínségről közölnek — bevallani kénytelenek, hogy a szövetségesek „hű szövetségünk: az orosz”-nak a Kárpátokban való erős pozíció foglalásai dacára, mindinkább tért nyernek s a „hű szövetséges: az orosz” a maga verhetetlenségéről szóló hitet mind jobban meggyengíti az: a pozitívum, ami sem a Le Matin, sem a Figaro előtt nem titok többé.

A Le Matin az egész február hónap hadi eseményeinek apró soru összefoglalásában ismételen megírni kényszerül, hogy „az oroszok a magyar (sic!) csapatok offenzív szelleme következtében azoknak fölénye által állásait feladta”, ami — persze — magyarra fordítva annyit jelent, hogy alaposan kikaptak.

Érdekes, hogy míg az angol és francia lapok leplezetlen bár és gyakran csak a sorok között az oroszok elnásápolásáról és óriási veszteségeiről adnak hírt, a belga sajtó tehetetlen dühében tájékozó szájjal tüzet okád és szemérmetlen hazug-

ságokkal traktálja olvasóit. A legtekintélyesebb lapok egyike az Independence Belge, amely Londonban jelenik meg, s melynek szinte eljutott egy példánya barátunkhoz, meg most is majd hogy azzal áltatja a szerencsétlen belgákat, hogy csak bízzanak, mert az orosz a közeli időben Berlin és Budapest kapuit döngeti. Szerinte a monarchiában az éhínség miatt lázongások törtek ki, amelyek forradalomba mennek át.

Szegény, szerencsétlen beiga nép! Azt tudtuk, hogy a közmondás szerint a diszno makkról álmodik, de hogy azok, akik perfidül beugrattatván hazájukat veszítve hontalanná s kenyérmékkülökké lettek, azoknál is éhínség közeledtét lássák, akik a tűzvonalba való vitézségüket az otthoniak bölcs elővigyázatossal intézkedésével tetőzik meg, ezt ezektől a szájalomra méltó, magukat hazug hírekkel átaloktól tanultuk meg.

Szakelőadás a katonakórházban.

A katonakórház parancsnoksága f. hó 16-án este orvosok számára betegek bemutatásával egybekötött szakmegbeszélést hirdetett. Még a múlt év végével tartották az első ilyen megbeszélést, amelyhez hasonlóan a mostanin is egyrészt a gyakorlati orvost érdeklő gyógykezelési módokról szóltak az előadók; a katonakórházban tett tapasztalataik alapján, másrészt azokat a preventív intézkedéseket ismertették, amelyekre a tavasz közeledtével, a háborút mindig követő epidemiák elterjedésének megakadályozása céljából szükség van.

A szaktanácskozáson nemcsak a helyőrség egész katonarvosai kara jelent meg, hanem a katonakórház iránt kezdet óta élénk érdeklődéssel viseltető Vadnay Szilárd dr., vármegyei tisztifőorvos vezetésével a város polgári orvosi teljes számban és több környékbeli körörs. A városi kórház főorvosa elhalaszthatatlan utazása folytán kimentette elmaradását.

A megbeszélések sorozatát Zuber György dr. ezredorvos, a kórház parancsnoka nyitotta meg. Előbb általános szempontból ismerteti a háborúval járó sok minden farsadalmi és nemzetgazdasági hátrányt és kárt, amely belőle az emberiségre háramlik. Aztán kifejti, hogy bizonyos speciális tekintetben e rettenetességek — igaz, igen drágán megváltottan — haszon is kovácsolható az emberiség számára. S itt rámutat az orvostudomány előhaladására, úgy annak a gyakorlatban való alkalmazására. Soha oly alkalom nem nyílik részben kipróbáltan orvosi eljárások gyakorlati tanulmányozására, részben új, tökéletes gyógykezelési módok bevezetésére, mint a háboruban, ahol a tömegesebbségek és tömegesen fellépő járványos betegségek, stb. szomorú, de kitűnő alkalom erre. Ugy a terápia, mint a profilaxis tekintetében a sok theoria, gyakorlati kipróbálás alá kerül most. Megemlíti a rendelteteket, amelyek a himlő, a kolera, a tifusz elleni beoltásokat teszi kötelezővé a hadbavonultaknak. Statisztika még nem áll rendelkezésre az eredményről, de a kötelező oltás jelentősége enélkül is nyilvánvaló már.

Előadása további folyamán — amely messze tulszárnyalta az egyszerű szakmegbeszélés kereteit — a kiütéses tifusz profilitikus eljárásáról szólt. A tárgy megválasztására az adott alkalmat, hogy amint előadó említi, a katona kórháznál két ilyen eset volt eddig, míg a városban egy, a férjét a harctéren meglátogató asszony kapta meg ezen betegséget. A legszelesebbkörü övintézkedések megtételének volt köszönhető, hogy a betegség tovaterjedése meggátoltassék és hogy a betegek felépüljenek. Ismertette a betegséget általában. Történelmi képét adta az időnkénti gyógyítási módoknak. Megvilágította, hogy epidemikus elterjedése a paraziták útján történik és épp ezért a kiütéses hagymáz elleni küzdelem tulajdonképpen küzdelem a paraziták, főként a ruhatetű ellen. Értékes magyarázatát adja, hogy miért, melyik parazita a legjobb beteg-

ségátvivő. Mig a legtöbb parazita a lakóhelyhez kötött, a tetvek azok, melyek az emberi testet lepik el. A többi a lakás tisztántartásával, ez utóbbit a fest gondozásával lehet távollartani. Érdekes megfigyelésekről számol be. Egy törzservos, aki azután maga is tanulmányozása közben szerzett kiütéses hagymáz áldozata lett, valamint a második Balkán-háború folyamán egy szerb ezredorvos, összefektetett a parazitáktól mentesített kiütéses hagymázokkal ugyancsak tiszta egészségeseket; senki se kapta el a betegséget. Mig, ha paraziták voltak jelen, a betegség átlántáldott éppen ezeknek közvetítésével.

A test tisztántarthatóságáról szóló ezután, tekintetbe véve az ellenségeskedés közben fennálló nehézségeket. Igen fontos a test zsírozása, amelynyiben lehet 5%-os lysol oldattal való gyakori bekenés, a fehérmeműnek porrá töri kénruddal való behintése. Igen jónak bizonyult illó olajok zsírral való higitott keverékének a testre vitele. Nemkülönbön a ruha szellőztetése, lehetőség szerint való gyakori váltása. Lakásban, ennek pontos levegőztetése. A butoroknak, melyekben paraziták vannak, ugyancsak 5% lysol oldattal való bekenése.

Végül — ugyancsak a közegészség lehető csorbítatlan fenntartása érdekében — bemutatott néhány ápoló és orvosköppent, meg preserváló cikket, amikkel az ilyen betegeket kezelőknek rendelkezniük kell, hogy a járványszerű elterjedést megakadályozzák. Figyelmébe ajánlotta ezeket a hatósági és intézeti orvosoknak.

A végig figyelemmel hallgatott értékes és a nép hygiene fenntartására fontos előadásért Vadnay Szilárd dr. megyei tisztifőorvos mondott köszönetet az előadónak.

A második előadó Altstock Armin dr. osztályvezető segédorvos volt. Néhány súlyos sebesült mutatót be ezeknek kezelése az itteni kórháznál folytatott konzervatív gyógykezelési mód szerint történt, amely a súlyosan megsebesült tagok amputálásának lehetőség szerinti elmellőzésében áll és ez kitűnően bevált. Lövés által többhelyű csonttörést szenvedett sebesültet e módszer által olyanira helyreállítottak, hogy a polgári életben keresetképesek lesznek. Ugyancsak bemutatott néhány egyéb orvosi szempontból fölötté érdekes esetet, melyeknek kezelési mikéntjét mondotta el részletesen.

Az egybegyűlt szakemberek meglepéssel konstataálták, hogy jöllehet nincsen hivatásos sebesült a kórházi orvosok között, a sebesült terén is semmi akadálytól vissza nem riadva, kiváló eredményeket értek el a kórházban ápoltak javára.

A harmadik előadó Wallner Emil dr. főorvos, a fertőző betegc okosztályának vezetője volt. Az előadó a kórháznál előfordult kiütéses hagymáznál alkalmazott pontos eljárást és gyógykezelést ismertette. Részletességgel szólt a két esetről, pontos képét adta a tüneteknek, megmagyarázta, hogy miben áll a különbség a rendes tifusz és a kiütéses között, továbbá diagnosztikus különbségét adta, amely ezen betegség, a rendes tifusz és — amivel leginkább összetéveszthető — a kanyaró között fentáll. Kifejtette, hogy milyen lefolyású volt a gyógyulás s bemutatta a két betegről felvett adatok alapján készített lázgörbét.

Előadásának végén a rendes tifusz megállapítására szolgáló vérvizsgálati eljárást ismertette, annak a száz egynehány itt végzett ilyen vizsgálatnak az alapján, amelyek a betegség pozitívításának megállapítását célozta.

Az előadások ugy orvosi szempontból, mint vonatkozásba hozva őket a közegészség ügyének érdekével, annyira értékesek és jelentőségteljesek voltak, hogy a jövőben is minden alkalommal, amikor ismét elengedő eset áll rendelkezésre, amelyből a gyakorlati orvosra haszon háramulhat, meg fogják ismételni a szerényen szakmegbeszélgetésnek nevezett valójában magas nivóju tudományos előadást.

H I R E K.

A hit diadala. Lavredán, a szabadgondolkodó, az ujkor Voltairje, Franciaország Nietzschéje, mint ismeretes, megtért. Megtérését iránykülömb-ség nélkül közölték az összes francia lapok. A háború borzalmi s nemzetének komoly válsága kijózanították a vallás eddigi gunyolóját, mint annyi mást. Megrázó hitvallomását, melyet hazai lapjaink nem éppen híven közöltek. — Érdemesnek tartjuk a „Magyar Kultúra” után lapunkban is megörökíteni:

„Lenéztem a vallást — írja Lavredán s zavaít néma döbbenéssel, megjegyzés nélkül másolták le a radikális lapok is — és bölcsnek tartottam magamat. De most, midőn hazámat sirni, vérezni látom, nem nevetek többé. Az ut szelén állva néztem a harcbanvonult katonákat; láttam, milyen könnyen, milyen örömmel mentek a halálba. Megkérdeztem őket, miért olyan nyugodtak, oly vidámak? „Mert hiszünk az Istenben”, volt egyhangú válaszuk. Számláltam az áldozatokat, melyek nemzetemre hárultak s láttam, hogy egy nép, amely imádkozik, minden terhet el tud vállalni; s ekkor láttam csak, mily vigasztaló az örök haza hite, melyből szeretet árad felénk, mikor a földi haza a gyűlölet lángjába borult. De ennek, a földöntuli hazának az ismerete tudomány, a gyermekek tudomány, én pedig nem vagyok gyermek többé. Ez az én szegénységem s ebben a szegénységben fázom most nagyon. Kell, hogy kétségbeessek az a nemzet, mely ennyi fájdalmat érez, ha csak nem rendíthetetlen a hite, hogy a földi nyomorúságot majdan a mennyország örömei fogják követni. Hit nélkül ki remélhet ott, ahol minden az örvénybe süllyed? Nem kin-e a mindennapi munka, nem ostobaság-e az erény, ha az embernek nincs hite? —

„A Franciaország testéből folyó vérpatakokat s azt a rengeteg elontott könnyet látva, én kétségbeesem: míg az a bretagnei őregasszony, kinek a fiai elestek a harcmezőn s ki vakra sirta szemeit, elimádkozza az „Ave Maria”-t a Fajdalmos Szűz képe előtt és megnyugodva mosolyog. Oh mennyire szegyenkeztem ezélt a bretagnei asszonyka előtt!

Milyen rettenetesekek, égetők azok a sebek, melyekre nem hull-gyógyító balsamként annak a Csodálatosnak a vére, akit őh nekem nem is szabad megneveznem, mert Ő oly végtelenül jó volt, s én oly végtelenül gonosz!

Hová jutna Franciaország, ha fiai nem hinnének, ha leányai nem imádkoznának! Ebben a háboruban az Istenbe vetett hit tüzérése fog-győzni.

Franciaországnak nagy a multja, mert a régi Franciaország hitt; a mai Franciaország szerencsétlen, mert nem tud ugy hinni. Vajjon milyen lesz a jövője, szebb-e, boldogabb-e? Az Isten kegyelmével az lesz, de csakis az Isten kegyelmével.

Halottak országa ez a nép: egy egész holt generáció fedi a csatamezőt; lehet-e még ebben a nemzeti-temetőben Istent tagadni? Én képtelen vagyok rá. Megcsaltam magamat, megcsaltalak benneteket is, kik műveimet olvastátok, dalaitam enekeltétek, — örület volt, kábulat, csuf álom az egész. Most látom a halált s élet után kiabálók. A kéz, mely fegyvert forgat, halált fakaszt; az összekulcsolt kéz életet kelt. Ő hazám, Franciaország, térj vissza fénykorod hitéhez. Akit az Isten elhagy, az elveszett. Nem tudom éleik-e még holnap, de meg kell mondanom barátainak: Lavredán nem mer mint atehista meghalni. Nem a pokoltól félek, hanem rettenetes az a gondolat, hogy van Isten, és én távol állok tőle. Ujjongj, örvendj lelkeim, mert megérhettem ezt az órát, midőn térdenállva mondhatom: „hiszek, hiszek az Istenben, hiszek, hiszek!” — Ez a szó az emberiség hajnali éneke, ki ezt nem ismeri, annak számára éjjel marad, sötét, hosszú, menedéklenen éjszaka!”

Értesítés.

Értesítem a vármegye méhészkedő közönségét, hogy az elhalalozás folytán megüresedett IV. méhészeti kerület (székhely Pápa) ideiglenes teendőinek ellátásával alulírottat bízta meg a nmélt. m. kir. földmívelésügyi miniszter 68574/XI—3—1915. sz. rendeletével.

Felkérem Veszprémvármegye méhészkedő közönségét, hogy bizalommal forduljanak hozzám s működésemben támogatásnak. — Kaposvár, 1915. márc. 14-én.

Körmendy József,
III. ker. méhészeti szaktan.

— **A városi kórházból.** A Veszprémmegyei Takarékpénztár igazgatósága a folyó évben is 30 koronát adományozott a kórházból elbocsajtott lábadozó szegény betegek segélyezésére.

A veszprémvárosi nyilvános jellegű kórházban ápolat sebesült katonák részére a Veszprémi Szívgyógyár Rt. 50 koronát adományozott.

Fata Ferenc ur a sebesült katonák mulattatására és szórakoztatására olvasni való könyveket adományozott a városi kórháznak.

A veszprémvárosi nyilvános jellegű kórházban ápolat sebesült és beteg katonák részére dr. Molnár Dénes apátkanonok 12 üveg befőttest, 2 doboz cigarettát; Adám Iván apátkanonok 10 üveg törököl-pálínkat adományozott.

A kórház igazgatósága mind a négy szíves adományért ezen az uton fejezi ki őszinte köszönetét.

— **Felolvasás.** Nyári István kegyesrendi főgimnáziumi tanár március 21-én és 25-én délután 4 órakor, a városi ház tanácstermében felolvasást tart a „Stoicismus”-ról és az „Epikureismus”-ról.

— **Lesz elegendő liszt.** Veszprémvármegye fő- és alispánja a heten Budapesten jártak. A belügyminisztérium vézetőségével folytattak tárgyalásokat az iránt, hogyan láthatnak el a vármegye liszt-szükségletét. Az utnak meg lett az eredménye, mert a minisztérium biztosította a szükséges lisztmennyiség kiutalását. Részletekről és egyéb kapcsolatos intézkedésekről annak idején hozunk közléseket.

— **Adomány.** Dr. Gyurátz Ferenc ev. superintendens 20 koronát küldött a kir. tanfelügyelő-séghez, avval a megjelöléssel, hogy adják annak a tanítónak, aki valamely nem magyar ajkú község iskolájában a magyar nyelvet sikerrel tanította.

— **Uj zászlósok.** A honvédhadapród iskolák III. évfolyamát végzett növendékei közül Nyári Rezsőt, Bernáth Gézát, Bokor Lászlót és Komóssy Gézát a 31. honvédgyalogezredhez zászlósokká nevezték ki.

— **Hősi halál.** Temetnek a harctéren. Erős, nagy ellenséget: a hőfergeteges, fagyasztó telet. Sirját magyar fiúk ássák, tüzes kedvvel, lélekáradással, hevülő arccal, amelyen a hazaszeretet csodás, varázslatos szépségétől mosolyog a ma még piros élet... De ez a kegyetlen, halalos ellenfél még a sírből is visszavág s áldozatot követel. Fiatal, napsugáros életet, hős fiaink drága életét, amelynek előrppenése után a sápadó, elhülő ajkonn már csak a fehér álem s endereg. Ilyen áldozat lett Győröcskéy Ferenc, honvéd hadapród is a kárpáti harcokban. Bátor lelekkel, harca vagyó szívvel aíg egy hónapja távozott el közülünk s immár fiatal életét, jószágát, kedvességét csak az emlékezet örzi. Örízze örökké! Éjjeli támadásban golyó találta és súlyos sebesülésébe belehalt. Bátyja, Győröcskéy György honvédfőhadnagy temettette el azzal a szép testvérrel szándékkal, hogy holtestét majd szülőföldjére szállíttatják. Ne sajnáljunk egy könnyecseppet ettől a hazaért halt ifju hőstől...

— **Köszönet.** A veszprémi Szépitőegylet javára a Veszprémi Takarékpénztár 35 40 K-t, a veszprémi Hitelszövetkezet 20 koronát, dr. Óvári Ferenc orsz. képviselő 10 koronát adományoztak. Az adományokért mély köszönetét fejezi ki az Einökség.

— **Uj rend a lisztárusításban.** Veszprém város polgármestere közhírré tette, hogy a liszt-utalványokat a városi hatóság f. évi március 22-től kezdve újabb utalványokkal cseréli ki, miután az időközben beszerzett adatok ezt a közlelmezés érdekében szükségesé teszik. A kicserélés március 22-től március 31-ig bezárólag hétköznapokon délelőlt 10 óratól 12 óráig, délután 3 óratól 5 óráig a polgármesteri hivatalban történik. Csak a régi utalvány beszoállítására ellenében adnak ki újabb utalványt. Mindenki cserélje be a régi utalványt, mert április 1-től a régi utalványok érvénytelenek lesznek. Az újabb utalványok már kenyérré is szólnak, aki azonban valamely pékhez kenyér vételére jelentkezik, az kenyérlisztet nem kaphat. Ezáltal közli a polgármester a város közönségével, hogy a városi tanács a veszprémi káptalan uradalmából mintegy 1000 métermázs burgonyát szerzett be. Ezt a burgonyát április hó 15-ike körül hozza a tanács közforgalomba, az eddigi számítások szerint 10-11 filléres árban kilogrammonként. Akinak burgonyára van szüksége, előjegyezheteti

igényét az utalványok becserélésével egyidejűleg, azonban csakis 50 kilogramtól 100 kilogramig terjedhető sulyban. Akinak kevesebb kell, együttesen vásárolhatnak 50 kilogramot.

— **A főgimnázium márciusi ünnepe.** A róm. kath. főgimnázium Anyos-Onképzőkörre 15-én ünnepelte a szabadság évfordulóját. Ezuttal teljesen zárt körben, mert alkalmas helyiség hiánya miatt vendégeket nem hívhattak. A jól sikerült szavaltatok (Jászai Béla, Kanczler János), Héger Endre talpraesett felolvasása *Hazánk és a világháború* címen a fiatal hallgatóság elismerését vívták ki.

— **Az iparoskörből.** A háborus idő sok-sok bafa, keserve dacára is a veszprémi iparoskör öntudatos törekvéssel halad célja felé. A napi munka fáradalma s a temérék család gond melletti igazán jól esik a vasárnap délutánok egy-egy kedves, szórakoztató társasösszejövele, amelynek kellemességét csak fokozza, ha szellemi élvezetet, lelkihasznót is szerezhet. Ilyen összejöveletek vannak az iparoskörben, mely az elnökség gondoskodása, buzgalma folytán manapság, megint régi virágzásában jelentkezik. Az estélyek oktató szórakoztatásáról Zsigmond János főgimnáziumi tanár gondoskodik, tanulságos felolvasásokban, szép beszédekben tárva fel számos utazása közben gyűjtött gazdag tapasztalásait. A legközelebbi estélyt lapunkban is jelzik s ez a figyelmeztetés egyaránt szól majd a tagoknak is, vendégeknek is.

— **Kereskedők gyűlése.** A helybeli kereskedők társulata, — mely a közel vidék kereskedőt is kötelékebe foglalja, — folyó hó 13-án tartotta rendes évi közgyűlést. A közgyűlést, minthogy Nay Jakab, kereskedelmi tanácsos az elnöki tisztségről előzőleg leköszönt, a társulat egyik alelnöke, Rothauser Lipót elnökölte. A folyó ügyek letárgyalása, az évi költségvetés megállapítása után a közgyűlés az új tiszti kart alakította meg. Elnök lett Rothauser Lipót, alelnökök Kelemen Imre és Krausz József, titkár dr. Lengyel Jenő. Utóbbi, minthogy március 15-én hadbavonult, dr. Lengyel helyettesíti.

— **Sándorok és Józsefek.** Valamikor, a régi jó időkben, amikor még nem volt háború és amikor épen három annyi húst, kenyeret és süteményekhez való lisztet lehetett kapni annyiért, amennyit ma az éhenhalás ellen kell kiadni; valamikor, amikor még a hármashalom és négy folyó apostoli keresztés címere egy tejjel-mézrel folyó kánaánt jelképezett és nem patikaszer gyanant hatóságilag mérték a lisztet s a paraszt örült, hogy eladhatja bármi csekély áron is kőfic tejfölét, görhes malacát és a krumplint nem 12 koronáért adták, hanem 2 koronáért ugy dobták az ember után, hogy csak legyen szives vigye el... valamikor, amikor olyan olcsó és sok volt a pénz, hogy három kis ficsur aláírására egy hosszú keskeny papíron, többet adtak kölcsön, mint ma az első virilitásnak adnának... mondom, valamikor szépek és zajosak voltak a névnapok het halmon épült, girbegörbe, de nekünk oly kedves kis városunkban.

Tíz Sándor, tizenöt József bizonyára akadt, aki névnapján összeszedte minden vasz gut und tájéját az akkor még nem patikás piacnak és rettenetesen megaragudott volna a huszontöt közül legalább is huszonnyeg, ha vendégszerető hajlékat nem keresték volna fel a vendégek, a jó barátok. És a cigány is, a becsületes Doma Ferkó ott állott széles mosollyal és húzotta a „kedves tekintetes Urnak” vidámat is, szomorut is. És akkor a szomorú is milyen volt? Hogy „Csak egy kis lány van a világon”, hogy „Nincsen annyi tenger csillag az égen”, hogy „Iluskám, Iluskám, én gyönyörűségem stb.” A vidámakban még szerepeltek a „Kecske nőtök” gyűjtő név alatt ismeretes pajzán dalok, mint például, hogy azt mondja: „Nincs szebb állat a kecskénél, fehérlebu menyecskénél; fehérlebuát a patakban mossa, hideg a víz, kikapdossa”; vagy a „Három szabó legények, kik, mek, mek” és a „Samu bácsi fekete kecskéje”.

Bezzeg ma más je zajos névnapok legfrissebb utódja. Mintha mindenkinek az orra vére folyna! Mintha a barátság, a vendégszeretet kihalt volna! Az emberek némán mennek el névnapja dacára ezer gondallal küzdő barátjuk inellett; legfeljebb egy udvarias névjegy, egy rövid „az Isten éltesen” kívánás és több semmi. És a névnap csak szomorú visszaemlékezés. Hogy akkor itt, hogy akkor ott mi volt, mi történt. Milyen boldogos feiközönitők mondta. Milyen mamoros volt a világ. Hogy akkor még itt lakott Pán, a nagy Pán, a dévaj és bohó pogány és nem vágta földhöz sípját, a pajzán hangut! Ma más a világ. Nemcsak gyász és a nemzet élethalálharcra miatt

nincs hangja a jókedvnek. Ez is elég és éppen elég ok lenne a hangtalanságra. De e mellé jött a „nincsen”, a rettenetes hatalom, amely üres éléskamrárt, üres zsebet, üres hordót jelent. És az emberek hangtalanul és némán ünneplik a tavasz első hírnökeit: a Sándor és József napokat.

És mintha az időjárás is tudná, hogy a jó alafestés, a jó háttér domborítja ki a kepet, az időjárás is hideg és szomorú. Szürke felhők vonják be az eget és galíciai izü légáramlatok kényserítik a fázós Sándorokat és Józsefeket, hogy téli-kabátjuk gallériját felgyűrjék és siessenek a kályha mellé, ahol hústalan ebéd, izetlen kenyér és kedvetlen család várja s ahol a holnap gondja megöli a jókedvnek minden lappangó bacilusát. Hej, Sándor, József, Benedek, miért nem hoztok meleget?! Meleget a konyhába, meleget a szivekbe, meleget a cigány száraz fájába?!

— **A szikvizgár közgyűlése.** A veszprémi Szikvizgár Részvénytársaság márc. 14-én tartotta rendes közgyűlését *Kelemen* Imre elnöklésével. A megjelent részvényesek a mérleget, a nyereség- és veszteségszámlát, a nyereségfelosztás tervezetét, az igazgatóság tiszteletdíját egyhangulag elfogadták s a felmentvényt az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-választmányának megadták. Jótékonycsejre megszavazott a közgyűlés 100 koronát s ennek felét a városi kórházban ápolt sebesülteknek, másik felét pedig a helybeli katonaszervek és árva javára a városi pénztárba utalta. Helyeslőleg vette tudomásul a közgyűlés azt az elnöki intézkedést is, hogy a helyben ápolt sebesült katonák javára a háború kezdete óta naponta harminc üveg szódavizet juttat s elegendit, hogy ezt ezután is kiszolgálták. *Margalit* Jenő részvényes nagy elismeréssel méltatja az elnökiigazgató buzgó, fáradhatatlan s mindig csak az intézet anyagi és humánus céljait szolgáló tevékenységét s úgy az alelnöknek, mint az igazgatóság minden egyes tagjának odaadó támogatását. Indítványozta, hogy a részvényesek az igazgatóságot s a felügyelőbizottságot újra váltsák meg. Elnökiigazgató lett *Kelemen* Imre; igazgatósági tagok: dr. *Csolnoky* Ferenc, *Gubicza* Lajos, *Harangi* György, *Jákóy* Pongrácz, dr. *Köszeghy* József, *Perényi* Antal, *Pollitzer* Miksa, dr. *Rainprecht* Antal, dr. *Réthy* Ede, *Schönfeld* Manó, *Zuschmann* János. Felügyelőbizottsági tagok: *Iffits* János, *Rigó* István, *Tauszig* Miksa. Pótagok: *Lohonyai* István, *Hordósi* Lajos.

— **A vasárnapi ünnepély.** A múlt vasárnapi színházi ünnepélyről szép méltatásban számolt be kritikuskunk. Megdicséri az állami kereskedelmi s polgári iskola ifjúsági színelőadását is. Szép összjátékuk érdemes arra, hogy a szereplőket név szerint is megemlítsük: Pajor diák — Bokros Károly; Bothos — Dugovics Ferenc; Csák — Turcsik József; Török — Weil Károly; Jánosi — Kakas István; Széki — Rutsek Pál; Kemes — Nemes Mihály; Kenéz tanár — Süle József; Bothos százados — Hoffmann Rudolf; Öreg 48-as — Krinner Dezső; Orosz kapitány — Smolyán Emil; Orosz hadnagy — Rézmann Kristóf; Ruthén paraszt — Pilying R.; főhadnagy — Hegedűs István; segédútt — Gróf Elek. A betanításban s a nagy-szerű siker biztosításában *Fodor* Lajos keresk. isk. tanár fáradozott.

— **Márciusi háborus ünnepélyek.** A veszprémi Szinpartóló Egyesület f. évi március 18-án tartotta választmányi ülését dr. *Óvári* Ferenc elnökle alatt, melyen elbírálta a március 7. és 14-én rendezett háborus ünnepélyeinek számadását s örömmel vette tudomásul, hogy tiszta jóvedelemképen egyezer korona a városi pénztárba a hadba-vonult veszprémiek özvegyei és árva alapja javára befizetett. Az egyesület halás köszönetét fejezi ki Veszprém város lelkes közönségének, a helybeli katonaságnak, Nagy László őrnagy, állomási parancsnoknak a szíves támogatásért, pártfogásért, Szász Károly és dr. *Vértessy* Gyula írónak hazafias, szép költeményükért, ezek elszavalásáért; dr. *Pakots* József írónak, háborus szindarabjának díjazal átengedéseért; a Dalegyesület minden tagjának élén Gaál Sándor karnagyval és Papp Sándor egyesületi titkárnak szíves közreműködésükért. *Laczko* Dezső főgimnáziumi igazgatónak az ünnepi szentmiséért; dr. *Sziegmethé* Baló Irén hangversenynekesnőnek és *Kresz* Géza hegedűművésznek (kik még utiköltőseiket sem engedték megteríteni); *Liszt* B. Mária hangversenynekesnőnek, *Tarnay* Alajos zeneszerző zeneakadémiai tanár és *Filigi* József zongoraművésznek felejtett művészetükért; a felső kereskedelmi iskola igazgatójának és *Fodor* Lajos tanárnak, ki a szindarab betanítását végezte; a „Hős Deákok” ösz-

szes szereplőinek gyönyörű szép, összhangzó játékkukért; városunk összes körének és társadalmi egyesületeinek a hazafias körmenetben való részvételükért; *Ligeti* kisasszonyoknak a programmok előadásáért; *Kurtz* Gyula zongoragyárosnak a zongora, *Forst* József kalaposnak a sapkák díjazal átengedéseért; *Bundits* József és *Raksányi* Zoltán fodrászoknak ingyenes működésükért, végül a felülfizetőknek: 11-ik tüzérezred tisztikara és önkéntesei 30 kor. Dr. *Rédey* Gyula 20 K.—Dr. *Ajtós* Imre, *Szász* Károly, Dr. *Jánosi* József 10—10 kor. *Iffy* Kenessey Pongrácz 7 korona. *Hunkár* Dénes Ipartestület és *Kurtz* Gyula 6—6 kor. *Laczko* Dezső, *Vetty* István és *Kegey*rendi ház 5—5 kor. Dr. *Simon* György, *Petkó* Zsiga, *Havas* Jakabné és *Iparoskór* 4—4 kor. *Rothausner* Dezső 3 kor. *Terdy* István 2 kor., katonatiszt 1 kor. 50 fill., százados és *Mariska* 1—1 kor. felülfizetésért az anyagi siker nagyobb előmozdításáért.

— **Gyűjtés.** A somogyi kath. hívők a hadifoglyokat gyámoltató és tudósító hivatal gyűjtő-ívén 120 koronát adtak össze. Ez a tudósítás egy-uttal hivatalos nyugtázás arról, hogy az összeget *Mayer* Gyula plebános a nevezett hivatalhoz beküldötte.

— **Iskolai ünnepély.** A tési kath. népiskola növendékei szép ünnepet tartottak március 15-én. Az ünnepi beszédet *Nemes* Dénes esperesplebános tartotta. Ez a szép beszéd, továbbá az éneklés, szavaltat s ifjúsági hazafias szindarab előadása nagy hatással volt a szép számu hallgatóságra.

— **A 31-esek vitézsége.** Vitéz 31-es honvédek köréből egész sereg kitüntetést közölt a hivatalos lap. Az elsőosztályú vitézségi ezüst érmet a következők kapták: *Cseh* Kálmán őrmester, *Nagy* Ferenc törzsőrmester, *Beleznyay* István őrmester, *Strumpf* Károly, *Czank* Ferenc, *Tell* József, *Ben-zinger* József, *Bauer* József szakaszvezető és *Hajdani* Rezső honvéd. — A II. osztályú ezüst vitézségi érmet kapták: *Götze* Árpád tart. őrmester hadapród-jelölt, *Ócsi* József őrmester, *Horváth* Jenő tizedes és *Tóth* István honvéd.

— **Rakovszky István a csatatéren.** A hivatalos lap vasárnapi száma jelenti, hogy a királyi nagyrakóci *Rakovszky* István v. b. t. t. országgyűlési képviselőt korábban viselt hadnagyi rangjába visszahelyezte s e minőségben a 8. ulánusrezdbe osztották be. *Rakovszky* István már 57-ik életévébe lépett be és mégis az őt jellemző áldozatkész lelkesedéssel, megragadó férfias elhatározással katonai szolgálatra jelentkezett. Mikor látta, hogy a hazának a nagy küzdelemben szüksége van minden férfikarra, korát meghazudtoló lelkesedéssel vállalta a harctéri szolgálat nehéz fáradalmait. A *Rakovszky*-család méltónak bizonyult fényes múltjához, hősi erényeihez, a *Rakovszky*ak közül ugyanis eddig heten vesznek részt a nagy küzdelemben. Ezek a következők: *Rakovszky* István, Jenő, Egon, László, György, Menyhért. Ezek közül *Rakovszky* Egon, aki fia *Rakovszky* Istvánnak, nemrégén megsebesült, *Rakovszky* György pedig vitézségeért kitüntetést kapott.

— **Élelmezés — vidéken.** Kaposvárott éppen úgy jártak, mint Veszprémben. A maximális árak óta a termelő közönség kerül a piacot. Persze a közönség egyrésze ott is kezükre jár. A sajtó a városi hatóságot hibáztatja. Hivatkozik Szombathelyre, ahol a város összevásárolta a legszükségesebb élelmicikkeket s csak azután szabta meg a maximális árakat. Persze így azok is, akiknek birtokában ily élelmicikk van, kénytelen a megszabott áron eladni. Olyan ármegállapítást sürgetnek tehát a sajtóban, hogy a termelők is megkapják azt, ami jogosan megilleti őket s viszont a közönség is védve legyen a kapzsiság, a hirtelen gazdagodás vágyának tuikapásai ellen. Ez a mi álláspontunk is. Ugyanígy a polgármester nagy mennyiségű tűzifát vásárolt. Az erdőről a lőtartó gazdák hordják meg közmunka fejében, mert a hatóságnak jogában áll a lakosságot kézi és igás közmunkára szorítani. Egy erdei öl hasábfá 48 koronába kerül. — **Aradon** a hatóság városi kezelésben árusítja a lisztet s az élelmicikkeket, és pedig beszerzési áron. 0-ás liszt 72, főző 64, buza-kenyérliszt árpával 50, rozsliszt árpával 46, kukoricával 44, gríz 80 fill., kenyér kgja 50 és 44 fillér. — **Debreczenben,** az a szomszéd helyekről mennél több termelőt vonzzanak, elengedik a hely-pénzt. — **Pápan** is kerülök a falusi termelőt a piacot, amióta a városi hatóság az élelmicikkeket kivételét megtiltotta. Ha nem kapnak Pápától, nem adnak Pápanak — mondják a falusiak. A hatóság kérésére most a szolgabírósg vette kezébe az ügyet.

— **Uj iskola.** A pénzeskuti állami iskolánál a vallás- és közoktatásügyi miniszter új tantermet épített.

— **Madarak és fák napja.** A kir. tanfelügyelőség felhívta az összes iskolai helyi hatóságokat, hogy a madarak és fák napját ebben a tanévben is tartsák meg és ezt. faültetéssel kös-sék össze.

— **Internáltak Devecserben.** Devecser köz-ségben 6 szerb alattvalót internált a közigazgatási hatóság. Dr. *Véghely* Kálmán alispán f. hó 10-én meglátogatta őket, hogy személyesen meggyőződjék helyzetükről. Az internáltak — többnyire munkások — igen jól érzik maguk. Beálltak az ottani gaz-dákhöz cselédnek s így főtartásukról önmaguk gondoskodnak. A bánásmóddal és ellátással telje-sen meg vannak elégedve.

— **Korábbi vizsgák.** Pápa város polgár-mestere az ottani mezőgazdasági bizottság kérel-mére azzal a javaslattal fordult a kir. tanfelügyelő-séghez, hogy az elemi népiskolák 4—6 osztályu tanulóinak vizsgálatát április hó folyamán meg-tarthassák, mert a földműves szülőknek a gyer-mekekre nagy szükségük van. A tanfelügyelőség oly értelemben adott választ, hogy ez iránt keresse meg a város az ottani iskolai hatóságokat. A vizsgák korábbi megtartása ellen kifogást nem emel, de mindazokat a tanulókat, akiket mezőgazdasági mun-kára nem alkalmaznak, kötelezzék, hogy a tanév végéig iskolába járjanak.

— **Analfabéták oktatása.** Katonáéknál mos-tanában nagy munka folyik. A fegyverforgatás művészetére ma nagyobb szükség van, mint va-laha. Reggeltől estig gyakorol a legénység. Ugy látszik, törekvő emberek mégis találnak időt ön-maguk kiművelésére. Szabadidejükben összejön-nek, hogy akiknek otthon bármi okból nem volt módjuk megtanulni a betűvetés mesterségét, most sajátítsanak el annyit, hogy hazaszálló-gondolataikat papírra is tudják írni. Hat heti kurzust tar-tottak *Vértessy* Jakab izsáki ipariskolai igazgatótanító vezetése mellett. A napokban vizsgáztak le a tan-folyamon résztvevők. Számszerint 54-en. A lelkes tanító működéséről a katonai parancsnokság ok-iratot állított ki. Csak örülni tudunk katonáink törekvésének, amiben egyébként a magyar életre-valóságának egyik jelet is látjuk.

— **Használt bélyegpek jótékonycélra.** A fegyveres haderőnkhez tartozott katonatisztek, va-lamint a háboruban elesett tartalékos tisztek után maradt özvegyek és leányárvák gondozására fel-építendő *Erzsébet-Óthont* létesítő egyesületünk azzal a bizalmas kéréssel fordul a hadijelölti in-tézmények iránt kifogyhatatlan bőkezűségű nagy-közönséghez, hogy gyűjtsék össze a birtokukba kerülő, már elhasznált s felülbélyegzett, nekik ér-téktelen magyar hadi postabélyegeket s küldjék azokat a következő cím alá: A budapest-budafoki *Erzsébet-Óthont* Egyesület irodájának, Budapest, I., Budafoki-ut 41/a. Ha az így címzett borítékok alsó részének baloldalára ezt a záradékot írják rá: „Az *Erzsébet-Óthont* ügyében bélyegmentes”, akkor a küldeményre nem kell postabélyegyet alkalmazni. Csak arra kell ügyelniök, hogy a hadibélye-geket teljesen épen vágják ki a borítékokból. Az így hozzájuk juttatott bélyegekkel ki-ki egy-egy téglával járulhat a napjainkban annyira halaszthat-lan *Erzsébet-Óthont* helyépítéséhez. Egyben biza-lommal ajánljuk mindenki meleg figyelmébe az ugyanazon fontos célt szolgáló egyesületi *sorsjegy-akciónak* is, mely a katonai és polgári kormány-hatóságok legéberebb ellenőrzése alatt áll és szo-katlan nagy nyeresémesélyeivel páratlan a maga nemében. A nyeresemények összértéke 80.000 ko-rona, a főnyeremény 14 kiló finom arany, a má-sodik 85 kiló finom ezüst-öntvény stb. Egy sors-jegy ára 1 korona. A huzás visszavonhatlanul f. évi június 5-én lesz. Budapest, 1915. március 1. *Hadusfalvi* *Ludmann* Gyula és *Vértessy* *Ernö* ny. cs. és kir. altábornagok, az egyesület elnökei.

— **Cserebogárintás.** Békeidőben a csere-bogárintásra rendszerint csak az elemi iskolák V. és VI. osztályu növendékeinek szöktak engedélyt adni az iskolai hatóságok. Tekintettel a háborus viszonyokra, a miniszter megengedte — amint már lapunkban közöltük, — hogy az alsóbb osztályu gyermekek is felhasználhatók legyenek. Ezen fontos intézkedést ma a rendőrség is nyilvánosságra hozta.

— **Feles a kenyérliszt.** A március 1-ére elrendelt kenyérlisztkéverést a belügyminiszter abban az időben felfüggesztette. A napokban azonban ezt a felfüggesztett rendeletet egyes megjelölt városokban s vármegyékben újra életbe lépteti s elrendeli, hogy a kenyérlisztet márc. 20-tól kezdődőleg 50%-ban kukoricaliszttel keverjük. A keverés a buza- és rozsliszt kiméltése végett történik, mert most már kellő mennyiségű kukoricalisztról gondoskodtak. A megjelölt megyék közé vannak sorozva *Veszprém, Somogy- és Zala* megyék is.

— **Hirdetmény.** Dr. **Trócsányi** rendőrkapitány a következő hirdetményt küldte a szerkesztőséghez: Közhírré teszem, hogy a X. és XI. hadtest részére szállított vágómarha árának megterítésére néve a cs. és kir. hadügyminiszterium felhatalmazta a jelenleg Bialában székelő galíciai helytartóságot, hogy a működésüket beszüntített galíciai kapitányságok helyett a megtérítendő összegeket az eredeti elismervény bevonása mellett folyóvá tegye. Az érdekelték tehát a ker. kapitányság által kiállított elnöki elismervényt jelenlegi lakcímük pontos közlése mellett ajánlott levélben küldjék be a Bialában székelő cs. és kir. galíciai helytartóság vágómarha ár megterítés osztályához (Biure wyplaty nalczitoscy za bydla rzezne). Ha az elismervény hitelessége ellen kifogás nem merül fel, a megfelelő összeget posta útján megküldik a félnek.

Ami a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján a csapatok által igénybevevett hadiszolgáltatások megtérítését illeti, úgy azt az érdekelték a rekvirálási elismervény csatolása mellett, a hadügyminiszterhez intézett kérvényben kérelmezhetik. Ehhez ajánlatos a galíciai helytartóságtól beszerezhető, pontosan kitöltött bejelentővet is csatolni.

— **Katonamunkács-csoportok elszállósítása, élelmezése és díjazása.** Tudvalevő, hogy a honvédelmi miniszter e hó 6-án kelt rendelkezésével lehetővé tette, hogy községek és birtokosok kérelmére a póttesteknél szolgáló legénységből a sürgős tavaszi munkák elvégzése céljából husz emberből álló munkáscsoportok egy altiszt vezetésével alatt 14 napi időre szabadságotossanak oly célból, hogy e munkáscsoportok az említett munkaadó rendelkezésére bocsáttassanak. Az ilyen katonamunkáscsoportok igénybevétele a munkadókat terhelő költségek tekintetében a honvédelmi miniszter rendelete a következő intézkedéseket tartalmazza: A munkáscsoportok és az azok mellé adott altiszteknek elszállósítása és élelmezése a munkáscsoportot igénybevevő község, föld- vagy szőlőbirtokos feladata. Az élelmezést a munkaadó a munkáscsoportnak a póttest által erre utasított által átadandó élelmezési pénzért tartozik teljesíteni. Az élelmezési pénz átvétele nyugtázandó. A munkáscsoport tagjainak, valamint az azok mellé felügyelet céljából kirendelt altiszteknek a munkaadó mindegyik munkanapért a helyi szokásos napszámuk megfelelő munkapótdíjat tartozik kifizetni. Az utazási költségek a munkaadót nem terhelik.

— **Uj hid a Drávan Légrad községénél.** Somogy és Zala megyék forgalmát a Drávan át a Zákány község feletti komp bonyolítja le. Légrad község ennek következtében már régen sürgeti a keresk. miniszteriumot, hogy állandó hidat építsen, sőt ő maga is hajlandó azt megépíteni, ha a kormány a vámszedés jogát a községnek adja. A hid megépítése 1/2 millió K-ba kerül. A község e célra már 100,000 K-val rendelkezik is. A keresk. miniszter utasította a kaposvári államépítészeti hivatalt a tervek elkészítésére és a hid helyének megállapítására.

Állategészségügy.

A hadi állapot folytán különösen a lovak egészségi állapota van állandó veszélynek kitéve, mert a katonai célokra használt lovak oly helyeken is megfordulnak, ahol különböző ragadós betegségekkel befertőzödhetnek és befertőzés esetén az állatoknak tömeges elhelyezése egymással közvetlen érintkezése nagy mértékben elősegíti a köztük esetleg fellépett különböző ragadós betegségek terjedését.

A harcstérrel visszakerült katonai és polgári lovakkal ennek folytán a legnagyobb elővigyázattal kell bánni, nehogy azok az itthon levő állományt befertőzzék.

Ennek megakadályozása céljából a földművelésügyi m. kir. miniszter valamennyi vármegye alispánjához körrendeletet intézett, amelyben a közönség figyelmét felhívja a fentiekben előadott veszélyre, de különösen a lovak takonykór és rühkór betegségeire.

A rendeletet főbb vonásaiban az alábbiakban ismertetjük azon célból, hogy a lótarló gazdák tudják magukat mihez tartani.

Első sorban elrendeli a miniszteri rendelet, hogy a községi előjáróságok a község területére eladott, valamint az oda tartásra kiadott katonalovakról nyilvántartást vezessenek, ami csak úgy lehetséges, ha a lótarló gazdák a községbe hozott ilyen lovakra vonatkozó adatokat a marhalevel bemutatása mellett beszolgáltatják a községi előjáróságnak.

A rendelet köteleességévé teszi továbbá a lótulajdonosoknak, hogy a lovakon észlelt, különösen takonykórra, rühkórra gyanús betegségről saját érdekükben is késedelem nélkül azonnal tegyenek jelentést.

Ezen említett betegség felismerése, illetve ennek esetén a lovakkal mikénti bánásra nézve a rendelet mellé „Figyelmeztetés” van csatolva, ami itt helyszüke miatt nem közölhető, azonban ugy a rendelet, valamint a „Figyelmeztetés” a vármegyei hivatalos lap legközelebbi számában egész terjedelemben közölve lesz és így, ugy a községi előjáróságoknak, valamint a közönségnek alkalmuk lesz azok átoltására, minden részének alapos megismerésére, hogy ekként kellően felügyelve küzdeni tudjanak említett két-, ugy emberre, mint állatra egyaránt veszélyes fertőző betegség ellen.

Ezen rövid tudósítást most is csak azzal fejezem be, hogy: hasznos háziállatainkat csakis akkor védhetjük meg a különféle ragadós betegségektől és az ezek által okozott nem ritkán kiszámíthatatlan veszteségektől, ha azok köztől előforduló bármily beisó, vagy külső megbetegedést és elhullást a községi előjáróságnak vagy közvetlen az állatorvosnak bejelentünk.

A háboru krónikája.

Március 14. Nyugat-Galiciában és a Kárpátokban mindenütt visszaverjük az orosz csapatokat. Az ellenséget e közben igen nagy veszteség éri. Tegnap ismét 1200 oroszot fogtak el derék katonáink. Szövetségünk Prasznysz vidékén vert vissza egy orosz támadás. Az oroszok Augusztov környékéről a Bobr mögé vonultak vissza.

Ma is az angol csapatok élénkebb tevékenységéről ad hírt a német hivatalos jelentés. Yperntől délre a németek több angol támadást visszavertek. A németek két vagy három angol repülőgépet lelőttek. A Champagneban a franciák újabb támadását visszaverték a németek. A franciákat nagy veszteség érte.

Március 15. Az oroszok támadása mindenütt kudarcra végződött. A Nida alsó folyásánál és Gorlice vidékén több orosz támadást visszavertünk. A Kárpátok számos szakaszában is az oroszok veszteségével meghiusult az ellenség elkeseredett támadása. Itt sok sebesült és 400 fogoly jutott a kezünkbe. A Dnyesztertől délre az ellenség nagy veszteségével teljesen összeomlott az oroszok nagyobb támadása.

A Champagneban ismét súlyos veszteség érte a franciákat több támadásuk visszaverésekor. A Vogezékben ismét megkezdődött a harc.

Március 16. Az oroszok nagy erővel és kétségbeesett erőfeszítéssel véghezvitt támadását mindenütt kudarc éri. Az oroszok szorostól északra tegnap délután az egész harcra vonalra visszaverték az ellenséget és 500 löny legénységet elfogtunk. Az Opor-völgyben az oroszok „legsúlyosabb veszteségével” teljes kudarc érte az orosz támadó kíséretet. A támadás teljesen összeomlott. 1000 ember lett foglyunk. A Dnyesztertől délre tért nyertünk. Szövetségünk Prasznysz környékén visszaverte az oroszok nagy erejű támadását. Itt is súlyos veszteség érte az oroszokat.

A németek Yperntől délre sikeresen támadják az angolokat. A franciákat a Champagneban több

támadásuk visszaverésekor ismét súlyos veszteség érte.

Március 17. Lengyelországban és Nyugat-Galiciában az oroszoknak minden újabb támadását visszavertük. A kárpáti arcvonal nagyobb részében csak ágyuharc folyt. Tegnapelőtt Uzsoz fölött két orosz zászlóját megsemmisítettünk és 661 oroszot elfogtunk. A Dnyesztertől délre visszavertük az ellenségnek egy áttörő kísérletét. Szövetségünk Prasznysz környékén újra megverte az oroszokat és 2000 oroszot foglyul ejtett.

A Champagneban újabb franciákat ismét súlyos veszteség érte és minden támadásuk összeomlott. Az Argonokban és a Vogezékben tovább folyik a harc.

Március 18. A mai jelentések is minden orosz támadás kudarcra adnak hírt. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában, csakugy mint a Kárpátokban meghiusult az oroszok támadása. Csernovictól keletre is megtört a megkísérelt támadás. Szövetségünk is mindenütt eredményesen száll szembe az orosz próbálkozással.

A franciák a német-francia hárcvonal több részén tegnap is sikertelenül támadtak. A Champagneban több támadást visszavertek a németek. Ezen a helyen, valamint az Argonokban meg folyik a harc.

A német buvárhajók egyre eredményesebben dolgoznak. Napról-napra növekszik az elpusztított angol hajók száma.

Március 19. A Kárpátokban és Galícia délekeleti részében az oroszok egyre megpróbálkoznak a támadással. Sem túlyomó erejük, sem megletésszerű előrenyomulásuk nem segít rajtuk: mindenütt visszaverjük őket. A Kárpátokban több századot megsemmisítettünk. Délekeleti Galiciában csapataink tüében összeomlott az orosz támadás. Szövetségünk kemény megtorlást hirdet az oroszok barbársága ellen.

A németek tegnap is több helyen visszaverték a franciák támadását. A Champagneban súlyos veszteség érte a visszavert francia csapatokat. A németek az éjjel nagy bombákat dobtak Calais várára.

Német jelentés szerint az angoloknak rettenetes vereségük volt Egyiptomban. Egész Szudánt, Kartum fővárossal együtt, valamint Nubia egy részét elvesztették az angolok.

IRODALOM.

* **Jézusom, örömm.** Az „eucharisztikus szövetségek” képes havi folyóirata a gyermekifjúság számára a gyakori szentáldozás terjesztésére. Kiadja és szerkeszti: dr. Tiefenthaler József. Előfizetési ára: tömeges rendelésnél egy példány 4 fillér. A portó megtérítendő. Külön házhoz járva egy évre 1 korona. Legújabb száma most jelent meg gyermekiesen bájos és gazdag tartalommal, melyből a következőket emeljük ki: Teljesen a tied; te is övé vagy teljesen? Dr. Szyllaba Emiltől. — Eucharisztikus Szövetségek. — Sohasem szabad csüggedni. Dr. Turchányi L.-néől — Feső bímbók rovata a gyermekek bájos írásaival — Főhadiszállás. Blaskó Máriától.

* **A jámbor harcok imakönyve.** Katolikus katonák számára összeállította Dr. Horváth Sándor, szent Domonkos-rendi tanár. Grác és Bécs 1915. A „Styria” apostoli szentszéki könyvkiadó vállalat és könyvkereskedés kiadása. VIII, 120 oldal. Ára kartonba kötve egyenkint 50 fillér, 15 darab 6 korona. — A háboru kitörése óta idegen országok népei is ismerni és becsülni tanulták a harctéren és a betegágyon egyaránt hősiesség magyar katonáit. Ezt külsőleg is ki akarták mutatni, mikor több oldalról felszólították a gráci „Styriát”, hogy nyomasson magyar imakönyveket, amelyeket az osztrák lakosság nagybecsülése jeléül adhasson az ottani kórházak magyar betegeinek, vagy szeretetadóként küldhessen a harctérre. Ennek a szükségletnek akar megfelelni az új imakönyv első sorban, de praktikus tartalmánál és külsejénél fogva nálunk is bizonyára megérdemelt fogadtatásban részesül. Teljes imakönyvet nyújt a szerző, ugy hogy katonáink minden körülmények között találjanak benne megfelelő imádságot. Az imákat az Isten- és a hazaszeretet szelleme egyaránt áthatja, ugy hogy katonáink nemcsak lelki vigasztalást merítenek az imakönyvből, hanem imátkozva kötelességeiknek természet fölötti indítóokból való szemléletét és végzését is megtanulják. — Ugyanott hasonló irányu lengyel és német nyelvű imakönyv is megjelent.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

17

Igy vagyunk a francia falvakkal is, de azt is mondhatjuk, hogy lakóikkal is. A parasztra jóformán csak a föld művelése közben ismerünk reá, máskülönben bátran nézhetnénk iparosnak vagy bármi más foglalkozásúnak is, mert ruhája alig árulja el földművelőt voltát. Róla is elmondhatjuk, hogy urnak még nem ur, parasztnak már nem paraszt.

Igy aztán falvaikon is a mi szemünkben rideg, barátságosan az egész környezet. Még a falvak hagyományos libáit is hiába keressük, ugyancsak hiába keressük a legelesző nyájakat is a vidéken. Azt mondják, hogy a nap heve ellen védik őket, azért tartják otthon. Azt hiszem azonban, hogy nem is igen van itt mindezekből. Annyi tény, hogy óvják az állataikat. A tehének a szabadban fakaróval vannak ellátva, valószínűleg a legyek ellen akarják védeni ezzel a különös eljárással.

A parasztság.

Ki van forgatva a francia paraszt még eredeti falusi észjárásából és lelkületéből is. Az egyszerű falusi ember fogalmához — az egész földkereken hozzá szokták fűzni bizonyos fokát az istenfélelemnek és vallásosságnak. A mai francia paraszttól ez is hiányzik. Volt gondjuk rá az intéző köröknek, hogy a vallásos hitet megingassák a paraszttól is és sikerült is egyelőre vallásilag közömbössé tenni. A kitűzött célt ezzel már elérték, mert ennek a nyomában alig következhetik más, mint a teljes vallástalanság. A kékinges és kék- vagy sárganadrágos paraszt a jómódu ember benyomását teszi, amit az is mutat, hogy sok elhízzottat találunk köztük. Ma tényleg jómódu is a francia paraszt s amilyen szorgalmas, olyan takarékos is. Egész lelki világát a vagyonszerzés gondolata uralja. Nem az egyszerű, istenfélő, naiv paraszt többé, hanem egy új fajta lény, mely hogy az ilyen irányú fejlődés terén hova fog jutni, azt egyelőre bajos volna megmondani.

Annyit már most is tapasztalhatni, hogy kegyhelyeken és templomokban nem a parasztságot látjuk előjárnai. A társadalom értelmi osztálya vette át a paraszttól a vezetést ezen a téren. Az egykori naiv paraszt már úgy át van gyurva, hogy az ilyesmire már nem nyújt táplálékot se eszének, se szívének. Ugyan ezt mondhatjuk asszonyaikról is, azok is benne vannak az új áramlatban. Az általános áramlat hatása alól azonban vannak kivételek. Majd látni fogjuk, hogy milyen szép példáit nyújtják egyesek a benső valóságosságnak és az igazi humanizmusnak.

A Pyreneusok aljában.

Toulouse-tól beljebb haladva Dél-Franciaország beisebb vidékeire, a tájak képe megváltozik. A változatosságot nagyban emeli a Pyreneusok közelsége. A Pyreneusok közelében elterülő halmos-dombos vidék már ezeknek a magas hegyeknek hatása alatt áll, tulajdonképpen azoknak nyulványai borítják azt az egész vidéket. A régi Gascogne és Bearn tartományok, valamint Rousillon már pyreneusi tartományok, a többi Franciaországtól sokban elütő jelleggel.

A Pyreneusok hatalmas ormairól az örökös hó csillog felénk, jelezve, hogy nemsokára megváltozik újra a vidék képe, mert a magas hegyek lábainál már más éghajlat és ennek megfelelően más növényzet is szokott mutatkozni. Nem mindennapi az a hatás, mit a Pyreneusok havas hegyeinek a látása tesz reánk. Az imént még az Alpések hóborította hegyeiben gyönyörködünk és mégis mintha a Pyreneusok más anyagból volnának gyurva: ezek új, sok tekintetben más hatást gyakorolnak reánk. A vidék képe is rohamosan változik. Mindjobban tűnedezik a szőlő, a meleg tájak kedvelt növénye, hogy más növényeknek adjon helyet. A szőlő helyét a gabona, a burgonya, a rét és legelő és az európai közönséges gyümölcsfajok foglalják el. Az alma, körte, cseresznye mind sürribben mutatkozik a halmok dus fűvel benőtt lejtőin. Ujra üde lesz minden. A Riviera napsütötte sziklás hegyeinek kopársága és Dél-Franciaország bortermő vidékei gyér fűvének helyébe a magas hegyi vidékek üde zöld pázsitja, dus hegyi rétfjei és legelői lépnek. Szinte jól esik a szemnek ez az üde zöld környezet és jó érzést kelt az a kellemesen hűvös éghajlat itt lent délen, ahol a Pyreneusok nélküli tikasztó hőség, kísértő kopár vidékek fogadnának bennünket. Nem is

kellene a déli vidékek lakóinak messze északra menekülni a nyár heve elől: bőven megtalálhatnák a májusi hűvös levegőt itt is.

Lourdes.

Ilyen vidéken és ilyen környezetben vezet utunk és közeledünk mindinkább nyugat felé a nagy világtengernek, az Atlanti-Oceánnak szomszédságába. Ezen világtenger vizének a hatását érezzük is, látjuk is uton-utfélen mindenfelé. A tenger mérhetetlen víztömegének a hatása meg is látszik mindenben: tengeri éghajlat van erre már az Atlanti-Oceán szomszédságában. Nedvesebb, nyirkosabb a levegő, mint a bel-földön. A növényzet is ennek a levegőnek a hatása alatt üde, akárcsak májusban. A júliusi forróságnak semmi nyomát se látjuk körülöttünk. Már rég elhagytuk Toulouse-t, közeledünk már Tarbes felé, egy-két óra még és megérkezünk a keresztény világnak ezidő-szerint leghíresebb, legnagyobb és legszebb kegyhelyéhez Lourdeshez.

Bizony messze nyugatra esik Lourdes, sokkal messzebb, semhogy nagyobb fáradság és pénzaldozat nélkül Kelet-Európából oda eljuthatnánk. Egészen az Atlanti-Oceán közelében van már s jóformán ugyanolyan távolságra a Pyreneusok hegyláncától is. A franciákon kívül még a spanyoloknak és portugáloknak esik Európa összes népei közül legközelebb. Nagy utjuk van odaig a magyarokon kívül a nemeteknek is, nem kevésbé a csehnek, de kivált a lengyeleknek. Még Olaszországból aránylag a legrövidebb idő alatt közelíthető meg a távolabb eső országok közül.

Igy is temérdek külföldi zarándok látogatja egész Európából, amit már a vasuti állomásának egész berendezése és forgalma is mutat. Legjobban meggyőződhetünk azonban erről, mikor az állomást elhagyva a városba bemegyünk.

A divatos áramlat.

Lourdes megtekintése még arra nézve is tanulságos és élvezetes, akit talán nem vallásos hite vitt oda. Annál lélekemelőbb arra nézve, akit benső keresztényi hite és meggyőződése vitt arra a szent helyre. Sajnos, a mai franciák egy része szinte tüntet a hitetlenségével vagy legalább is közömbösségével, amit tapasztalhatni köztük járva lépten-nyomon. Sajnálatra méltó áramlat ez, mely mint afféle divatos áramlat hosszabb-rövidebb ideig eltarthat, de bármédig tartson is, nem fog elmúlni anélkül, hogy szomorú nyomokat ne hagyjon maga után. Eddigi nyomait már ismerjük, a többiek még ezután következnek.

Mint említettem, szinte kihívóan tüntet a franciák egyrésze hitetlenségével vagy legalább is közömbösségével. A késő esti vonattal Lourdes felé utazva tapasztalhatjuk ezt. Nem kell hozzá más, mint kérdezősködni valamely város után, ahol a közeledő éjszakát legalkalmasabban eltölthetnénk. Megeshetik — mint ahogy meg is esett — hogy fölserolnák egész sor várost, mint éjjeli tartózkodásra alkalmasat: föl-említik a Lourdesen innen eső Tarbes-t, föl az utána következő Paut vagy a még messzebb fekvő Bayont, Biaritzot, de szó sem esik Lourdesről, amely helyre pedig minden hívő franciának örömmel és büszkeséggel kellene gondolnia. Örömmel és büszkeséggel kellene rá gondolniok és a külföldi utasnak elsősorban kellene ajánlaniok, mint olyan helyet, ahol nem is tekintve a vallásos motívumokat — hasonlíthatatlanul többet látna, tanulna és tapasztalna, mint az említett városok bármelyikében is. De igen sokan nem teszik közülük még azt sem, hogy a külföldi utas figyelmét feihivnák Lourdesra, amivel csak leköteleznék azokat, akik talán nem tudnák, hogy mit veszítenek Lourdes megtekintésének az elmulasztásával.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. február 23-tól március 10-ig. —

Születés.

Kertész Károly fűszerkereskedő s. és Koosch Hildegárd fia Ede r. kath. — Árnhofer Ferenc közműves s. és Kaufman Terézia fia János r. kath. — Rosenfeld Albert szobafestő s. és Krasz Sarolta fia Andor izr.

Halálozás.

Ozv. Politzer Áronné Pillitz Fáni magánzó izr. 58 éves. — Balassa Gizella ág. h. ev. 11 hónapos.

— Kertész Ilona r. kath. 13 éves. — Fehér Ferenc Gyula Tibor r. kath. 11 hónapos. — Rothschild László lakatos s. izr. 18 éves. — Zarnóczy István napszámos r. kath. 62 éves. — Arvai Zoltán r. kath. 2 hónapos. — Pfeil Miklós György r. kath. 11 hónapos. — Béres Vilma kávéházi felíró r. kath. 19 éves. — Szőlősi Pál hentesiparos r. kath. 44 éves. — Kiss Ilona varrónő r. kath. 26 éves. — Répási Kálmán r. kath. 9 hónapos.

Házasság.

Pap Géza bognárségéd ref. és Bacsák Erzsébet r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsopok.

A szápadlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Tiszteességes, szorgalmas szobaleány felvétetik

március 15-ikére
Rákóczi-tér 22. szám.
Fogműterem.

628/915.

Hirdetmény.

Szöny község nagy fogadója a hozzá fűzött korcsmajoggal folyó évi április hó 7-én délután 1/4 órakor a község hazánál nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Haszonbér kezdődik április 24-én és tart 6 éven át.

Kikiáltási ár 800 kor., melynek 50%-a az árverés alkalmával készpénz vagy ova-dékképes értékpapírban leteendő.

Árverési feltételek Szöny községhezánál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Előljárásság.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonyságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviselő: SÜLY LÁSZLÓ.

Ki tudja meddig tart a háború?

Eppen azért **mindenkinék érdeke**

hogyan **cikkeit**

ott szerezzék be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérneműket és férfi ingeket, lábravalókat legelőszériőbb

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Divatos retikülökből és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégíteni.

Rádi István és T^{sa}

Veszprém.

HIRDETÉSEK
felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
örgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szén-savas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben
2 lit. 1¹/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Agnes, Giesshübl, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, ismét a tulajdonosnak előny.

Az összes fűszer-, csemege-, ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinék megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatoli táblázatok, névjegyzék, meghívók, előjegyzési és esztendősi tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plebánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füze vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapk, tetszés szerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61